

XÁC ĐỊNH NGƯỜI CHO MÁU NGUY CƠ THẤP

Với sự gia tăng của các bệnh nhiễm trùng truyền qua đường máu, đặc biệt là sự tăng nhanh của đại dịch HIV/AIDS trên phạm vi toàn cầu thì việc lựa chọn người cho máu an toàn là một trong những chiến lược quan trọng để đảm bảo an toàn truyền máu, phòng lây truyền các bệnh này qua đường truyền máu của Tổ chức y tế thế giới. Những người cho máu an toàn chính là những người cho máu có nguy cơ thấp lây truyền các bệnh nhiễm trùng truyền qua đường truyền máu.

I. MỤC TIÊU:

Xác định người cho máu có nguy cơ thấp lây truyền HIV, HCV, HBV và các bệnh nhiễm trùng khác.

II. CÁC ĐỐI TƯỢNG NGƯỜI CHO MÁU HIỆN NAY:

Để phân tích rõ hơn người cho máu có nguy cơ thấp, sau đây là đặc điểm của 3 hình thức cho máu mà hiện nay trên thế giới đang tồn tại là: Người nhà, người thân cho máu, người bán máu hoặc cho máu chuyên nghiệp, người cho máu tình nguyện không lấy tiền

1. Người nhà hoặc người thân cho máu: Hình thức cho máu này là người trong gia đình hoặc người thân cho máu trong các trường hợp bệnh nhân cần máu, hình thái này có những ưu và nhược điểm sau:

+ Ưu điểm: Bệnh nhân có máu để truyền, giải quyết tình trạng thiếu máu ở những nơi mà người cho máu tình nguyện không lấy tiền không đủ, hơn nữa sau khi cho máu họ thấy không có ảnh hưởng đến sức khỏe và có thể cứu sống người thân do vậy họ trở thành những người cho máu tình nguyện và nhờ vậy nguồn máu an toàn trong tương lai cũng được tăng lên

+ Nhược điểm: Người bệnh phải bị ức chế vì ngoài sự chịu đựng bệnh tật họ còn phải lo có máu để điều trị bệnh, áp lực với các thành viên trong gia đình về việc cho máu thậm chí ngay cả khi họ không thích hợp cho máu hoặc do sức khỏe của họ hoặc do các nguy cơ lây nhiễm các bệnh nhiễm trùng, Lượng máu của người nhà không đủ để cấp cứu cho người bệnh, khi không tìm được nhà người thân có nhóm máu phù hợp lại phải gọi người bán máu. Do vậy lấy máu của người nhà không thích hợp bằng lấy máu từ người cho máu tình nguyện vì vừa không chủ động trong công việc, vừa không đảm bảo an toàn truyền máu.

2. Người bán máu hoặc cho máu chuyên nghiệp: Là những người khi cho máu sẽ nhận tiền hoặc một hình thức bồi dưỡng nào đó. Họ cho máu một cách thường xuyên và coi đó như là một dạng nghề nghiệp, do không có nghề nghiệp ổn định trong xã hội nên họ có thể là những người có lối sống và hành vi nguy cơ, do cần tiền nên họ có thể cho máu nhiều nơi cùng một thời điểm, cũng do cần tiền nên họ che giấu tình trạng sức khỏe và bệnh tật của họ, vì cho máu không đúng với sự hướng dẫn của thầy thuốc nên sức khỏe của họ bị ảnh hưởng, đồng thời máu của họ không đủ chất lượng để cứu sống người bệnh.

3. Người cho máu tình nguyện, không lấy tiền và cho máu nhắc lại: Là những người cho máu hoàn toàn tự nguyện mà không nhận tiền hoặc bất cứ một hình thức bồi dưỡng nào cả, họ cho máu để cứu giúp người bệnh mà không cần biết họ là ai và không vì bất cứ lợi ích cá nhân nào. Khi cho máu họ chỉ nhận những vật lưu niệm nhỏ để đánh dấu việc cho máu của họ, tiền đi lại nếu cần thiết, và ăn bữa ăn nhẹ ngay trước hoặc trong khi cho máu. Cũng vì cho máu là hoàn toàn tự nguyện để cứu sống người bệnh nên họ sẵn sàng cho máu mà không giấu giếm tình trạng sức khỏe và bệnh tật của mình

và khi biết mình có các yếu tố nguy cơ thì họ tự quyết định không cho máu. Vì cho máu thường xuyên và tự nguyện nên họ được giáo dục nhiều lần về các hành vi nguy cơ và cũng được sàng lọc HIV, HBV, HCV nhiều lần. Do vậy họ là những người cho máu an toàn nhất.

III. NGƯỜI CHO MÁU NGUY CƠ THẤP:

Người cho máu an toàn (Người cho máu nguy cơ thấp) là những người cho máu có những tiêu chuẩn sau:

1. Là những người cho máu hoàn toàn tự nguyện, họ cho máu vì muốn cứu người bệnh, họ coi đây là một hành động rất cao đẹp nên họ muốn hiến cho người bệnh những giọt máu an toàn nhất do vậy nếu họ có các yếu tố nguy cơ thì họ sẽ không đi cho máu.
2. Là những người cho máu không vì lợi ích kinh tế: Khi họ cho máu không phải do cần tiền thì họ không dấu diếm các tình trạng bệnh tật, các yếu tố nguy cơ liên quan đến các bệnh nhiễm trùng truyền qua đường máu do vậy đây chính là những người có nguy cơ thấp lây nhiễm HIV, HBV, HCV.
3. Là những người cho máu nhắc lại: Tỷ lệ huyết thanh dương tính với HIV, HBV, HCV ở những người cho máu lần đầu thường cao hơn so với những người cho máu nhắc lại vì vậy người cho máu nhắc lại là những người cho máu đã được sàng lọc đi sàng lọc lại nhiều lần các bệnh nhiễm trùng truyền qua đường máu.
4. Là những người cho máu được lựa chọn từ những quần thể có nguy cơ thấp, có sức khỏe tốt, có cuộc sống lành mạnh không có những hành vi nguy cơ liên quan tới các tệ nạn ma túy, mại dâm.
5. Là những người cho máu có nhận thức cao về việc hiến máu tự nguyện, hiến máu theo sự hướng dẫn của các bác sỹ và tự sàng lọc các hành vi nguy cơ của chính mình do vậy có thể hạn chế được tình trạng nhiễm HIV, HCV,

HBV trong giai đoạn nhiễm trùng cửa sổ mà bằng kỹ thuật hiện có để sàng lọc cho NCM không phát hiện được.

Để có được những người cho máu tình nguyện, không lấy tiền và ít nguy cơ lây nhiễm HIV, HBV, HCV trên chúng ta phải vận động, tuyên truyền, giáo dục về sức khỏe cho người cho máu, về các hành vi nguy cơ lây nhiễm HIV, HBV, HCV.

III. CÂU HỎI LƯỢNG GIÁ

1. Thế nào là người cho máu có nguy cơ thấp.

IV. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Guideline for the organization of a Blood Transfusion Service (WHO- 1992)
2. Human Blood groups: Chemical and Biochemical basis of antigen Specificity.
3. Huyết thanh học nhóm máu- tài liệu dịch 9/2001

Rh-

Rh+

Nhóm
Máu